

באר אברהם

להפצת אור תורתו ותולדותיו
מבאר של הצדיק המופלא פועל הישועות
הרה"ק ר' אברהם מקנעהניטש
בהרה"ק ר' יהודה צבי (הטני) מסטרעטין (מנו"כ בעיר בודאפעשט)

על פי הבאר

בוקר ויודע ה' את אשר לו (טו, ה)

רבינו זי"ע היו דרכו פעמים רבות לפעול ישועות למשחרי פניו ע"י אמירת אמרות שפר ומליצות בהם לימד זכות על משחרי פניו.

פעם אחת ישב רבינו על שולחנו הטהור בעת קידושא רבה, ובאותו זמן היתה בתו של חסידו הנאמן החסיד רבי מאיר מהעיר בויברקא (שהיתה אחת מהעיירות בהם התגוררו חסידו סטרעטין וקנעהניטש) חולה מסוכנת והגיעה עד שערי מוות, והרופאים חיוו דעתם שעליה לעבור ניתוח (אפאראצ"ע) מסובך בעיר הבירא וויען, ורבינו פקד עליהם לשמוע בקול הרופאים.

בעת הקידושא רבה הורה רבינו להעמיד צלוחית יי"ש לזכותה, וברך ואיחל לחיים כשהיה נראה שמאחל לחולה מריחוק מקום.

משהבחין רבינו בתמיהה קלה בקרב החסידים, פתח ושאל, מניין מן התורה שכאשר שותים כאן לחיים יוכל להועיל גם למי שנמצא מאות פרסאות מכאן? שתקו הנוכחים וציפו למוצא פיו.

ענה רבינו בנועם שיחו, דבר זה למדים אנו מסוטה. הרי הכהן עומד במקדש ומשקה את הסוטה מהמים המאריים, ואמרו רז"ל (סוטה פ"ה מ"א) "כשם שהמים בודקין אותה כך המים בודקין אותו" כלומר את הבעל. הרי לנו שאפילו היה הבעל בריחוק מקום מאות פרסאות, עם כל זה פועלת השתיה לבדוק אותו.

והרי יודע מאמר חז"ל שמידה טובה מרובה ממידת פורענות. אם כן בודאי שכאשר שותים אנו לחיים כאן, יועיל לחולה הנמצאת בריחוק מקום ונוכל לפעול לה רפואה שלימה.

ואכן דברי רבינו עשו פרי ובתוך זמן קצר הגיעה הבשורה הטובה שהוטב לה עד שאחר זמן החלימה ממחלתה והיתה כאחד האדם.

רמז לנו הכתוב בזה כי בהגיע עת הבוקר ניכר בכל אדם על ידי הנהגתו אם מחשבותיו ורצונותיו לה' הם או לאו. כי באמת כל אדם נטרד בטרדות הזמן וטרדות הפרנסה, מכל מקום מי שליבו לטמים הרי הוא מקדיש את תחילת יומו לעבודתו יתברך ואחר כך פונה לעסקיו הנחוצים. אבל מי שמיד בעת קומו בבוקר הוא פונה לעסקיו ולטרדותיו הרי הוא מוכיח שאין דעתו נתונה כלל לעבוד את בוראו.

וזוהו שאמר הכתוב, בוקר – בכל בוקר, ויודע ה' את אשר לו – מתוך תהלוכות ומעשי האדם ניכר אם הוא לה'.

לכל מנחתם ולכל חטאתם ולכל אשמתם אשר ישיבו לי (י"א, ט)

בא הכתוב ללמד, שכשם שצריך האדם לשוב בתשובה שלימה על חטאיו ואשמי, כך צריך האדם לשוב על מעשיו הטובים שהם תורתו ותפילותיו שלא היו כראוי. וצריך לפשפש בהם ולבקדם אם לא נעשו לשם פניות והתנשאות או במחשבות זרות ח"ו.*

וזוהו לכל מנחתם – היינו תורה ותפילה שלו שהביא כמנחה לפני ה', ולכל חטאתם ולכל אשמתם אשר ישיבו לי – גם עליהם צריך לשוב כחטאת וכאשם.

(ע' אברהם ודגל מחנה יהודה קורח)

* וראה בגליונו פר' שמיני את דברי רבינו עה"פ "מדוע לא כילתם את החטאת במקום הקודש" וז"ל: יש לפרש הרמז בזה, שמשם רבינו הוכיח את בני ישראל מדוע אינם שבים בתשובה אלא על מעשים שאינם טובים והעבירות שבידם, ואינם שבים בתשובה על מעשיהם הראויים והטובים, על תורתם ותפילותם. כי כמו שעל איש ישראל לשוב בתשובה שלימה על מעשיו שאינם ראויים, כך עליו לשוב בתשובה בכל עת גם על תורתו ותפילותו שלא היו כראוי לשם השי"ת, אלא נעשו בפניות ומחשבות זרות ולא לשמה ולא עלו לרצון לפני הבורא. וזהו שאמר הכתוב, ואת שער החטאת דרש דרש משה והנה שורף – היינו שראה משה שעל חטאיהם הנגלים שבים הם ומתחרטים בכל לב, וע"י תשובה שלימה זו שורפים חטאיהם ומכלים אותם, ואילו על מצוותיהם שהיו שלא כראוי אינם מנתיים ליבם לשוב עליהם בתשובה, ועל זה קצף משה ואמר, מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקודש – לשוב גם על מעשים שגששו בקודש שהם תורה ותפילה ומצוות אך לא היו כראוי וגם עליהם צריכים אתם להתחרט ולשוב בתשובה שלימה.

ועיין שם בהערות מה שהובא מנוע"א פר' חיי שרה עה"פ והיו חיי שרה בד"ה או יאמר, ובאגרא דכלה פר' דברים בד"ה רב לכם סב את ההר הזה פנו לכם צנפה.

מבאר הישועות

בהמשך לסיפור שהתפרסם בשבוע האחרון מוסיף ומספר נכד רבינו הרה"צ ר' יואל הלברשטאם שליט"א מנ"י:

שני היהודים שנטלו על עצמם את הקמת המתקן לנרות הם שני ידידים שותפים הדרים בארה"ב שנצרכו לישועות, ושמע סגולת המקום הגיע לאזנם, והחליטו לנסוע במיוחד להשתטח על קבר רבינו.

כפי שסופר בגליון האחרון בהיותם שם עלה בדעת אחד מהם להעמיד מתקן לנרות שיוכלו להדליק לכבוד נשמת רבינו זי"ע. בשובו לארה"ב השתדל מאוד בזה חכה להעמיד את המתקן בחודש אדר כמסופר, ואכן רבינו זי"ע הכיר לו טובה באופן מוחש וג' ימים אחר כך זכה לארס את בנו יקירו בענבי הגפן, כשבשבוע האחרון התקיימה שמחת הנישואין ברוב שמחה ובשעה טובה ומוצלחת.

רבינו נסמן בביה"ח הארטאדאקסי כבודא.
לתועלת הנוסעים כתובת הציון היא:
Csörsz u. 55, 1124 Budapest
בשביל המרכז בצד ימין קברו של הגאון רבי
קאפול רייך אב"ד בודאפעשט, בהמשך
בשורה יותר פנימית מצד ימין קבר רבינו.

הגנו להודיע שבמים אלו מתארגנת קבוצה
לנסיעה ביום ההילולא קדישא - כ"ח בתמוז
הבעל"ט למקום מנחת קדשו של רבינו זי"ע
בעיר בודאפעשט צ"ו.
(גם יד"ק של בעל הישמח משה זי"ע חל
ביום זה ואפשר לשלב עם נסיעה לעיר אוהעל)
ליתר פרטים ולהזכרת שמות על ציון הקדוש
ביד"ד, וכן לתרומות והנצחות והשתתפות
בהוצאות, נא לפנות לאימעייל המערכת.

באר המעשיות

" ויצא פרח ויצץ ציץ ויגמל שקדים " (ז', כג)

פעם אחת היה הרב הקדוש רבי יצחק מנעשכיז זי"ע בעיר וולאדאווע אשר על גדות נהר הבוג, ובערב שכב על מיטתו לנוח כשסביבותיו עומדים מקורביו ומקשיבים מפיו לדברים העומדים ברומו של עולם.

פתח הצדיק והחל לספר מעשה שהיה מימים ימימה בעיר אפטא, וכך סיפר:

באותו זמן היה שימש ברבנות באפטא רב אחד, צדיק אלוקי, ובימיו היה מקרה עם אברך אחד בן טובים, למדן וחכם ובעל כשרון גדול, שלצורך מסחרו החל לנסוע על אחוזות הפריצים ולסחור עמהם. בהיות האברך איש פיקח מצליח וחפצו עולה בידו, השכיל להבחין ולהבין את נימוסי הגויים ואורחותיהם וקנה אצלם שם טוב שמוחזק בנאמנות וסחרו איתו בעין יפה כשהוא מתעשר מיום ליום. אך נאמנות ונשיאות חן זו היתה לו למכשול ולפוקה, כי אט אט נתחבר ונתיידד איתם והחל להתרועע אצלם יותר ויותר.

עד שנזדמן שהחל לסחור עם פריצה אחת, בעלת אחוזות וכרמים, שהעיר אפטא עם גלילותיה היתה תחת שליטתה, ונתהווה ביניהם מסחר רב. והאדונית היתה פנויה לאיש והאברך מצא חן בעיניה ודיברה על ליבו שישאנה וירש עמה חלק בחלק הרכוש העצום ששייך לה. האברך דנן נלכד בפיתוי יצרו ולא עמד בניסיון ונשמע לה לישא אותה. כך הלך ונתדרדר מדחי אל דחי עד שרחמנא לשיזבן המיר דתו, ובמשך הזמנים ילדה לו בנים. כל תושבי העיר ובני הקהילה התאבלו על האברך הלמדן שירד לעבר פי פחת, אך בידם לא היה לעשות מאומה בנידון מצער זה.

"רבינו", לא יכל אחד השומעים לעצור ברוחו וקרא, "הלא בעיר הסמוכה לנו קרה ממש כמקרה לא טוב הזה". הנוכחים היסו אותו והמשיכו להטות אוזן בדרך ארץ לדברי הצדיק.

המשיך הרבי וסיפר, התשוו בנפשכם, נפש יהודית מוצאת עצמה תחת מלתעות הסיטרא אחרא, לא שבת ולא יו"ט, לא תפילין ולא תפילה, אכילה ביום הקדוש וחמש בפסח. נקל להבין שיסורי מצפון ורגשות חרטה מילאו את ליבו תדיר אך את הנעשה אין להשיב. מיד פעם בפעם ניחם על דרכו הרע וחפץ לעזוב כל עושרו וכבודו אחר גוו ולשוב לחיק היהדות אך הדלת היתה נעולה וחתומה בפניו שכן על פי חוקי המדינה נאסר על נוצרי להתגייר ואפילו הוא מומר, ועונשים כבדים מנשוא היה מוטל על מי שיתגייר וכן על המסייעים לכך. בכל זאת שם האברך המומר נפשו בכפו כמה פעמים ובא בדברים עם יהודי העיר, אך אשתו האדונית שידעה את יסורי נפשו שמרה צעדיה, ומיד כשיצר קשר עם יהודי היתה מוסרתו למלכות והשלטון הענישים בעונשים קשים ומרים, וכך הטילה המרשעת אימה על כל אנשי המקום כשחלקם אף סברו שאף לצון הוא חומד וגם הוא עימה באותה עצה.

באחד הלילות ישב הרב מרא דאתרא בביתו באישון לילה והגה בתורה כדרכו. פתאום נשמעו דפיקות על דלתו. הרב פתח הדלת ולמרבה התדהמה ניצב המומר על פתחו. "רבי הושיעני" התחנן המומר, "רצוני לשוב בתשובה שלימה בכל מחיר שיהיה", קרא במר נפשו. הרב שידע כמה עלילות ותלאות סבלו בני קהילתו שנתערבו בענין דחהו מלפניו וגירשו מביתו. אך המומר שבזאת הפעם גמר בנפשו לשוב לחיק היהדות ויעבור עליו מה, חזר ושב לבית הרב בכל לילה ולילה והרבה להפציר לפניו שימציא לו דרך תשובה. פעם אחת נתקצף הרב, הרים את מקלו לגרשו מביתו ואמר לו, צא מביתי פן אכה אותך במטה אשר בידך. ושוב הוסיף וקרא, כשם שמטה זה לא יוציא פירות כך לא תוכל אתה לחזור בתשובה. שמע המומר מפורש שדלתי התשובה ננעלו בפניו ויצא את בית הרב בפחי נפש.

שב הרב ללימודו והנה אחר שעה קלה רואה הוא למרבה התמהון והפליאה והנה נגד עיניו הוציא המטה פרח ויגמול פרי. נזדעזע הרב והבין עד היכן הדברים מגיעים, והמשיך בכוח מחשבתו הקדושה שיתעורר המומר לשוב אליו, וכאשר שב הראהו הרב את המטה, ולימדו דרכי תשובה וכפרת עוונות. והאיש התמרמר מאוד בפני הרב שכבר יש לו מזכרת עוון בדמות בנים נכריים מהאדונית. אמר לו הרב שהיה איש מופת, אתה עשה את שלך והישוב במרומים כבר יתן חלקו.

וישב האיש לאחוזתו והנה להבות אש ועשן מיתמרות מעל ארמונו וכל ביתו נשרף כשבתוכו אשתו הפריצה ובניו. נטל האיש את שאר נכסיו וברח למדינה אחרת ושב בכל ליבו ונפשו אל צורו וקונו.

סיים הרב הקדוש את סיפורו ואמר לנוכחים, בדורות הקודמים היו הצדיקים פועלים נפלאות גלויות כאלו, אבל בדורנו הנשמע כזה?! שוב הרהר ואמר, ואפשר... ונפרד מהשומעים לשלום.

ולמחרת באה השמועה שבעיר הסמוכה נשרף בית אחוזה אחד עד היסוד וכל בני הבית נספו בשריפה, מלבד האדון בעל הבית, יהודי שהשתמד ל"ע שניצל מפני ששעה בדאנציג על היריד לרגל מסחרו. ושוב לא חזר לעירו כי נעלם ויצא הקול ששב לדת אבותיו.